

V1999-16 10.03.99

Trøndelag Travtrenerforening - Avslag på søknad om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd for prissamarbeid ved Leangen Travbane

Sammendrag:

Konkurransetilsynet kan dispensere fra forbudene i konkurranseloven dersom konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes, det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen, konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller det foreligger særlige hensyn. I dette tilfellet er ingen av kriteriene oppfylt. Tilsynet har derfor fattet vedtak om at Trøndelag Travtrenerforenings søknad om dispensasjon fra konkurranseloven for å fastsette veiledende priser for en del ytelser forbundet med medlemmenes virksomhet ved Leangen Travbane, avslås.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 14. oktober og 14. desember 1998, hvor De på vegne av foreningens medlemmer søker om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 for å kunne fastsette felles priser for en del ytelser forbundet med trenernes virksomhet ved Leangen Travbane, Trondheim.

Begrunnelsen for søknaden er at De ønsker å bedre travtrenernes økonomi ved å fastsette felles priser for en del ytelser som i dag i varierende grad blir betalt av hesteeierne. Ytelsene som søknaden omfatter er utlån av sulky/annen vogn til løp eller trening, utlån av komplett seletøy til løp eller trening, utlån av utstyrsdeler, honorar for hurtigarbeid - pr. gang, kjøring i rutineløp, lokalløp og lignende, dekning av reisekostnader til løp etter statens satser og bruk av treners stall ved påseling i forbindelse med løp.

Forbudet mot prissamarbeid i konkurranseloven § 3-1 første ledd

Konkurranseloven § 3-1 første ledd forbyr to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, å fastsette eller søke å påvirke priser, avanser eller rabatter. I henhold til § 3-1 tredje ledd omfattes både bindende og veiledende avtaler eller ordninger.

Travtrenerne er ervervsdrivende. Gjennom travtrenerforeningen ønsker de i fellesskap å fastsette prisene for utlån av diverse utstyr i forbindelse med sin virksomhet. Ved at den enkelte travtrener ikke selv fastsetter sine priser, men benytter en felles utarbeidet prisliste, vil dette være egnet til å påvirke konkurransen i det relevante marked. Prisfastsettelsen vil således være omfattet av forbudet mot prissamarbeid i konkurranseloven § 3-1 første ledd.

Dispensasjon etter § 3-9

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 ved enkeltvedtak eller forskrift dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller

d) det foreligger særlige hensyn.

Konkurransetilsynets vurderinger

Det relevante marked

Til grunn for Konkurransetilsynets vedtak ligger en vurdering av det relevante marked. Markedet avgrenses med utgangspunkt i etterspørrernes substitusjonsmuligheter, som bestemmes av i hvilken grad etterspørrerne kan substituere seg over til andre produkter. De aktuelle produktene synes i dette tilfellet å være så vidt spesielle at det må forutsettes at kun travtrenerne kan levere disse. Eneste substitusjonsmulighet for hesteeierne er å benytte eget utstyr. De ytelsene det søkes om dispensasjon for tilbys ved alle større travbaner rundt i landet hvor det arbeider profesjonelle travtrenere. Avstanden til andre baner er imidlertid så stor, at tilsynet mener markedet geografisk må avgrenses til Leangen Travbane.

Dispensasjonsvurderingen

Et prissamarbeid mellom travtrenerne ved Leangen Travbane medfører at disse som gruppe oppnår monopol i det relevante marked. Generelt mener Konkurransetilsynet at bransjeomfattende samarbeid om fastsettelse av veiledende satser i de fleste tilfeller vil ha skadelige virkninger for pris- og konkurranse-forholdene i næringen. Et slikt samarbeid vil kunne hemme utøveres vilje til å konkurrere med hverandre, ved at veiledende satser vil kunne redusere mulighetene for at den enkelte utøver fastsetter sine egne satser med utgangspunkt i sine spesifikke kostnader og konkurransevilkår. Tilsynet har av den grunn en restriktiv praksis når det gjelder å gi dispensasjoner til bransjeomfattende samarbeid av denne type.

Tilsynet har ovenfor redegjort for dispensasjonsvilkårene i krrl § 3-9. Et bransjeomfattende samarbeid om veiledende priser vil ikke kunne medføre sterkere konkurranse. Videre er det ingen "særlige hensyn" som kan begrunne dispensasjon i dette tilfellet. Tilsynet har derfor vurdert om § 3-9 b) og c) er aktuelle vilkår for å innvilge dispensasjon.

Det anføres i søknaden at et prissamarbeid vil medføre effektivitetsgevinster i form av at trenerne vil oppnå økonomisk evne til skikkelig vedlikehold og fornyelse av utstyr, med et forbedret produkt til sluttbruker som resultat. Det er videre en mulighet for at en generell bedring i travtrenernes økonomi vil gjøre dem i stand til i større grad å konkurrere på hovedaspektet ved virksomheten, oppstalling og trening av andres hester. Etter tilsynets vurdering er imidlertid ikke et prissamarbeid en nødvendig forutsetning for å oppnå dette, i og med trenerne ved individuell prisfastsetting kan oppnå samme resultat. Det antas derfor at prisreguleringen ikke gir effektivitetsgevinster som er større enn de negative virkningene i form av redusert konkurranse.

Etter tilsynets vurdering er heller ikke de veiledende satsene av liten konkurransemessig betydning slik at vilkåret i krrl § 3-9 c) er oppfylt. Omsetningen av de aktuelle tjenestene er anslått til å utgjøre ca. 40.000 til 50.000 kroner pr. år for den enkelte trener. Målt i omsetning er således ikke den økonomiske betydningen av reguleringen stor. Konkurransetilsynet må imidlertid vurdere en konkurranseregulerings betydning for det marked den befinner seg i.

For personer som ønsker å benytte travtrenernes tjenester er trolig trenerne viktige tilbydere. I det berørte marked vil følgelig ikke foreningens veiledende satser være av liten konkurransemessig betydning.

Vedtak

På denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9, har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Trøndelag Travtrenerforenings søknad om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd for å fastsette veiledende priser for en del ytelser forbundet med medlemmenes virksomhet ved Leangen Travbane, avslås.

Vedtaket trer i kraft straks.

Vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

[til toppen](#)